

СРПСКИ НАРОД

СРПСКИ НАРОД И ЊЕГОВ КРАЉ

Монархија, монархично уређење државе има за циљ да као штит сачува нацију од свају спољних олажности и унутрашњих раздора. Она тиме обезбеђује трајност, континуитет нације кроз венове усред пролазности и егзистенца појединаца. Она стоји изнад свега појединачног и посебног и интереси нације поналапају се дословно са интересима краљевског дома.

То је врлина и предност монархије, да под вођством једног монарха нација не може грешити, док појединац који избором или случајем дође на чело подложен је личним амбицијама, страстима или интересима и потребама једне посебне групе. Нација није више целина, интереси једног појединца или једне групе могу да преовладају. У монархији владајућа кућа обухвата целу нацију и њени интереси не могу бити другојачији него целе нације.

Српски народ у злику своје историје сазнао је и осетио дубоко значај и вредност монархије за опстанак и напредак нације. Зато је он дубоко и неразлучно везан за овај облик државног уређења без обзира на торије и доктрине његовог преимућства. Ово уверење саставни је део његове душе и он га исповеда као своју веру, а не само као уређење, које му доноси највише користи и најбоље га чува. Лиштити српски народ ове његове монархичке вере, то је тешко повредити његову душу и оставити га да лута по беспућу. То он осећа и зна инстинктом целог свога бића и зато нема народа који је више привржен монархији и својој династији.

Сматра се да је енглески народ традиционално монархичан, али живећи деценијама у изобиљу и благослању монархично осећање као да је код њега изгубило своју снагу. Али српски народ, имајући стално да се бори са великим тешкоћама и недаћама, осећајући благодети монархије сачувао је непресушну и живу веру у своју монархију и у свога Краља. Могу теоретичари и социолози анализирати то осећање и тражити разне узроке и објашњења, али оно постоји као једна непобитна чињеница, коју нико не може оспорити, јер српски народ дао је низ еплатантних доназа своје монархичке вере.

Треба се сетити потиштености и очаја који је завладао широм Србије, када се десила марсељска трагедија која је одузела народу једног од његових најславнијих владара. Лишен органа који је повезивао духовно нацију у једну целину, лишен истовремено органа који је осећао све опасности које споља и изнутра прете нацији и високо издигнут изнад сванидашње политике, он је био над опстанком и будућношћу земље.

Народ се осетио лишен и свога чувара и заштитника, као у задруги,

у породици пуне нејачи и недораслих над умре домаћин породице, задруга. Из тога задругног, домаћинског начина живота и схватања реда у друштву и заједници, проистиче такође дубоко усађено монархично схватање српског народа. Одузети српском народу монархију и Краља, то је лишити га основе и бацити га у хаос и анархију.

Али за правилно функционисање монархије, да би Краљ могао правилно да врши своју дужност, за спас и величину нације потребно је да су испуњени извесни услови. Потребно је у првом реду да Краљ борави на светом тлу Отаџбина, да је стално у непосредном или посредном додиру са својим народом, да би знао за његове тежње и његову

вољу. Само тачно обавештен, окружен разним установима и телима, која имају за задатак да га саветују и да спроведу ову везу између Краља и његовог народа, може владар имати тачан и јасан преглед духовног стања свога народа и може доносити одлуке, које ће бити у сагласности са тежњама народа.

На тај начин постизава се потпу-

на и стална сагласност између монарха и народа, која је један од услова за правилно функционисање монархичког уређења. Тиме се избегавају несугласице и размимоласности између Краља и његовог народа и земљи обезбеђује трајан и плодан мир од чега зависи нормално напредовање нације.

Данас, међутим, ти услови нису испуњени. Краљ није на тлу Отаџбине. Краљ није у додиру са својим народом. Можда Краљ не зна за право расположење свога народа. Он није слободан. Њега не саветују његови верни поданици српске крви и српског имена. Међу његовим савезницима, у његовој околини не знамо да има и једног Србина. Све сами несрби, пријатељи и извршиоци наредба србоубица у земљи. Како један млади краљ може бити саветован у духу српских интереса, кад је окружен самим непријатељима српског народа!

Њима је стало да што више штете нанесу српском народу, да га униште и истребе и зато они саветују младоме Краљу да одобрава и препоручује покрете и људе који имају за главни циљ пропаст српског народа. Ми знамо да је млади Краљ свима својим осећајима и свима својим мислима са нама, српским родољубима, који бију свети бој за опстанак Србина и српског имена.

Али ми знамо исто тано да он није слободан у исказивању мисли и своје воље. Черчил у име енглеског народа врши један од најтежих злочина, који мора осудити савест човечанства и који мора кад-тад добити заслужну казну. Богомрсно је дело оно што чини бездушни Черчил са младим Краљем Петром. Држећи га у рунама Сенрет сервиса и Интелигенс сервиса, стављајући му пред очи судбину Сикорског и других, он га, нејаног и самог у туђем свету, нагони да говори речи, које никада један Карађорђевић у слободи не би могао да каже.

Зар потомак великог Александра који је од свију владара и државника Европе имао најживље и најсигурније осећање опасности које прети Европи и њеној култури од болшевичке анархије, зар он да порекне своју крв, дух својих предака и традицију свога народа па да данас својим верним поданицима препоручује одлазак у редове, које предводи крвави експонент Москве, који само снује пропаст српског народа? Логично, здрав разум и искуство говоре да је то немогуће и несхватљиво. Али није по среди обичан фалсификат или изнуђена изјава под најтежим притиском зар је могуће замислити да један Краљ позива свој народ да заједнички изврше национално самоубиство? Томе се противи не само монархички интерес него и сам животни инстинкт Краља и Народа.

Сматрамо да није више потребно да трошимо речи поназујући на не-

(Наставак на другој страни)

НАША ЕВРОПСКА И БАЛКАНСКА МИСИЈА

Око наше земље сипају се комунистичко-болшевичке мреже. Слом Румуније и Бугарске и стални хаос западно од нас појачали су изгледе успеха деструктивних болшевичких елемената. Према њима стоји данас српски народ у ставу самоодбране која није лака, али која је врло часна и достојна наше прошлости. Јер док се свуда око нас разраста хаос и трагично замаглају видници код нас још увек влада мир, одржава се поредак и постоје све виднији знаци националне решености, да се не подлегне сабластима хаоса и ужасима анархије.

Српски народ се данас налази пред крупним и новим задатцима. Први од тих задатака је одржање духовне и националне борбене компактности и учвршћивање солидне антикомунистичке базе на Балкану. Стицајем прилика и зато што смо ми као народ непосредно познали болшевизам, суочили се са њим, видели му

прави лик и осетили све ужасе владавине његових приворача, ми се данас као народ недовољно заварати ни поколебати.

Ми знамо да терор титовштиње и безобзирност оних који га подржавају иду затим да идејно морално и духовно разрију српство, да га обезличи, раскидају, прореде и учине неспособним за самосталан државни и политички живот. То што се данас ради није ништа ново, јер се одиграва и примењује под вођством онога истог Димитрова, који је на седмом конгресу Коминтерне рекао: „На Балкану се не може замислити никакав озбиљан комунистички рад док се Југославија не разбије“. Кичма Југославије као и кичма целокупног Балкана био је и остао српски народ.

Против тога народа уперене су данас оштрице са разних страна. Оне су и физичке и политичке и духовно-моралне. И да није тешке стварности која је настала

у земљама око нас баш зато што су се повеле за болшевичким потстрекавањима, ово би све за нас могло бити опасно и забрињавајуће. Овако то је све важно, али је неутрализовано трпким приликама које су настале у Бугарској и Румунији после њиховог слома. Мишенице су да тамо болшевици поступају по свом старом обичају без имало обзира и без имало устручавања: они односе све до чега доћу, разоружане војнике одводе на рад у Совјетски савез, на рад одвлаче и широке слојеве народних маса. Једном речи: врше пустошења и на привредном и на биолошком плану.

Али то је све само почетак. Оно главно треба тек да дође. И у Бугарској и у Румунији врши се ликвидирање монархије. Спроводи се унутарња болшевицизаја по једном плану, који је добро промишљен још из раније. Власт прелази у руке људи који

ОБАВЕШТАЈНЕ АГЕНЦИЈЕ

Никад у Београду није било више обавештајних агенција него данас. Истина, њихова седишта су непозната. Главно је то да се вести фабрикују на основу најбујније фантазије. А затим исто тако фантастичном брзином прелећу од бифеа до бифеа, од кујне до кујне, од улице до улице, од уста до уста.

— То ми је казала једна озбиљна личност која је увек лично обавештена — уверава вас тај и тај познаник или та и та познаница. Ви се узалудно трудите да докажете нелогичност или потпуну бесмисленост дотичне вести. Чак у колико се више трудите да ма шта приметно докажете, у толико изазивате већи револт разбосача вести. У најмању руку оцењује вас као дефектисту. Треба да примите за готово вести онако како вам се сервирају — и тачка

Фабриканти вести су занста невероватно обавештени. Ко зна по каквим могућностима и каквим саобраћајним путевима они су свакодневно обавештени шта су казали, па чак и шта су мислили Рузвелт, Черил и Стаљин од доручка па до вечере; они су обавештени не само о свима одлукама, већ и о свима плановима свих генералштабова; они знају све шта се збива о ове и с оне стране кулиса политике и стратегије.

У великој већини случајева ови фантастични фабриканти вести нису нимало фантасте. Напротив, кад се скине скрама фантазије, онда те измишљотине имају сасвим стварну и прорачунату тенденцију уношења забуне, стварања панике или опште дезорганизације.

Па ипак наш свет невероватном лаковерношћу и наивношћу наседа тим вестима. И не само они којима би се то могло опростити услед њихове ограничености или недостатка поузданијих обавештајних извора, већ и они који су у могућности да размисле својим мозгом и да црпе обавештења како из озбиљних листова, тако и преко свог сопственог радио-апарата.

Шта смо све имали прилике да чујемо последњих дана! Чак да су Руси дошли у Кладово, да је тамо приређен неки банкет, да се црвена војска негде постројила на тргу и клицала Краљу Петру!

Ма да је фантастичност ове вести скроз провидна, ипак је било света који је неколико дана у њу веровао и проносио је, па је било чак и таквих који су на брзину спаковали своје куфере и — за сваки случај — измакли преко границе.

Данас нам је највише потребна хладнокрвност, прибраност и зрело расуђивање. Овакве и сличне вести у стању су да унесу страховите пометње, које угрожавају равнотежу и нормалан ток јавног, привредног, па чак и приватног живота.

Због тога сваки трезвени грађанин треба да их прима са највећом резервом, да их најсигурнијим путем проверава и да разносачима таквих вести стане на пут, па макар то биле „врло озбиљне и добро обавештене личности“. У овом тренутку само прибраност и зрело расуђивање могу да сачувају наш народ од многих најтежих искушења и страдања.

Претседник владе генерал Недић, са министрима, на сахрани генерала Пешића који је погинуо приликом терористичног бомбардовања Београда

СРПСКИ НАРОД И ЊЕГОВ КРАЉ

(Наставак са прве стране)

могућност Краљевих речи, које могу бити само фалсификоване или изнуђене под најтежим терором. Српски народ је довољно политички зрео и свестан, он има у довољној мери интуицију, осећања, да види ствари у светлости истине. Зато не сумњамо ни час да ће он одбацити лажне и наметнуте речи које му Лондон упућује злоупотребљавајући дрсно и безочно Краљезо име, подметајући ту злоупотребу онима који већ три године најверније и најпреданије служе својој Краљу и Отаџбини. Ми верујемо и знамо да ће српски народ са гађењем и гнушањем окренути леђа овим лондонским фалсификатима и лажима и да ће продужити да иде правим путем борбе до последњег човека и последњег даха са црвеним непријатељем. Нека зна господин Черчил да је свака лаж кратка и сваки фалсификат провидан за бистро око српског сељана, који је високо национално свестан и који својим срцем осећа и разуме шта хоће и жели његов Краљ, за чији престо он и даје и даваће крваве жртве, док не буде потпуно сатрвен његов не-

пријатељ а Он враћен на престо својих славних предака. На последњу провокацију господина Черчила и његових сервиса српски народ одговара дубоком презирањем због његових срамних метода, којима се служи да превари српски народ да би верно служио и изгубио главу за рачун империјалних интереса Енглеске место да чува себе и своје животне интересе.

Зато ми данас чувајући у себи недирнућу нашу љубав и наше поштовање према нашем Краљу не можемо га послушати, јер знамо за његову праву мисао и права осећања, која су иста као наша, да се морамо борити до краја са црвеним непријатељем за спас земље и монархије. Краљ већ три године није у земљи, није упућен у прилику, окружен је лошим саветодавцима и зато чан и по уставу он не може издавати наређења. Зато ми Срби разрешени смо обавезе да се поноравамо Краљевим наређењима, докле год Он није у стању да врши своје краљевске функције нано је то предвиђено уставом и обичајима. Српски народ оста-

је до последњег даха веран Богу, домаћину на небу и својој Краљу — домаћину у његовој националној заједници, мањар шта му и на ма који начин му поручивао Лондон који жели његову пропаст. »С—Н«

КАКО ТРЕБА КУВАТИ

Лети је брзо кување важно не само у циљу уштеде дрва и угља за зиму већ и да се домаћица не презијава без потребе крај ватре. Ко се не либи да пере гар с лонца или шерпе може у ову сврху дизати рингле с плоче штедњака. Угодније је уместо тога суд с јелом поклопити.

Вода у лонцу који је поклопљен кључа за 35% краће време и са 48% мање горива него без поклопца. Ако се кува у довољно дубоком лонцу, поклопљено јело може се без страха оставити на ватри, нарочито док не прокључа.

За брзо кување шерпе су подесније од лонаца. Уколико је дно суда уже, а садржај у дебљем слоју, утолико је загревање спорније и искоришћење горива нерационалније. Ако је шерпа неподесна за извесна јела, треба их кувати у дајско већем лонцу него обично.

Код њега је дно шире, а иста количина јела образује тањи слој, па ће брже прокључати. Гар споља и каменац наталожен изнутра отежавају преношење топлоте. Њих ваља увек очистити пре употребе суда за кување јела или грејање воде.

НАША ЕВРОПСКА И БАЛКАНСКА МИСИЈА

(Наставак са прве стране)

све више постају послушно оружје у рукама црвених господара из Кремља.

Уз то се и односи између савезника све више заплићу. Либерални „Манчестер Гвардијан“ пише да треба очекивати од совјетских дипломата да буду на оној висини на којој су совјетски генерали и да се покажу умерени у својим захтевима. Други енглески и савезнички листови веле, да ће се на случају Бугарске показати да ли су савезници јединствени и сложни између себе или не. Они бугарски случај називају пробом савезничког јединства. Све то пак указује да и тамо има непречишћених појмова, довољно недефинисаних ставова и неразјашњених проблема.

За нас је главно да знамо шта се око нас дешава и због чега се дешава баш тако, а не друкчије. И још да знамо да нас старост

све непосредније упућује на извршење једне крупне европске и балканске мисије, која се састоји у томе по неопходности постајемо стојер окупљања свих свесних националних снага на Балкану и оних које ће се осветити под утицајем тешке стварности која наступа у земљама око нас.

Српски национализам који је очврсно и ојачао добија данас свој пуни замах и вредност. Он је један фактор са којим се рачуна и од кога ће ускоро да зависи одређивање облика и физиономије балканских земаља.

Зато нас збивања око нас не смеју да плаше, него треба да нас јачају, још више чине будним и присебним и дораслим мисији коју треба да извршимо. Да нас је настало такво време да победу односе они који су духовно и морално најјачи и најупорнији.

МИ ТО МОРАМО БИТИ.

Немачка противавионска артиљерија на долу

Прва српска сликарка КАТАРИНА ИВАНОВИЋ

волуције и добија нове жеље и нове снаге да пробуди своје знање и прошири свој рад изван граница ликовне уметности.

Са своје стране њен нови учитељ сматра да је уз народну поезију, Његоша, Вука и друге тековине Српства за „најдрагоценији цвет садање културе српске“. Надахнут високим врлинама ове младе Српкиње, Сима јој је исте године 1837 посветио своје „Тројесестарство“, славећи је у стиховима:

«Срб-дјевојка кист владати вешта,
Јел' то било још икада игдеј? —»

После завршених студија у Бечу Катарина одлази у Париз, где се она усавршава и доживљује нове успехе на изложбама. У Србији пак, која већ има леп низ имена културних ствараоца, ни за тренутак се не заборавља на велику вредност Катарине Ивановић.

Пријатељи и поштоваоци шаљу јој честе позиве за повратак у отаџбину.

Катарина Ивановић одазива се тим позивима и 1846 године долази у Србију. Дочекана је као најзначајнија Српкиња свога доба, а услед смрти својих родитеља, примљена је као права кћи у дом Симе Милутиновића Сарајлије. Међу првим значајним стварима које је отпочела да ради по повратку у Србију, јесте и велики портрет Симе Милутиновића, који се сматра као најсупериорнији. Затим долази незаборавна и много умножавана слика, која представља слепог гуслара, који пева, док га окружују млади Срби и Српкиње, слушајући слепог Омира. Сви родољубиви Срби искрено су се радовали брзом напретку ове младе жене и стварали јој све нове могућности за даљи користан рад.

Колико је Катарина била пра-

вилно цењена од својих савременика, види се и по томе што је као једина и права Српкиња, иако још врло млада, била изабрана за члана Српског ученог друштва у Београду, које се доцније претворило у Српску академију наука.

Међу најбоља њена сликарска дела ређена у Србији убрејају се: Освајање Београда 1806, Заклетва Краља Матије, Дочек угарске краљице, портрет Стевана Книћанина, Симе Сарајлије и других вођа из првог устанка.

Сва предана уметности и културном подизању Српства, она је само зато живела и радила. Пошто се није удавала, поклонила, поклонила је године 1879 целу збирку својих слика и других реткости Народном музеју, који је највише њеном заслугом и био основан. Умрла је призната и поштована и позната у Европи 1882 године у Београду.

Л. Р.

Умирање Змај-Јована Јовановића

У светским историјама књижевности, а поготово студијама портрета појединих књижевника, обраћа се велика пажња последњим моментима оних лица која се обрађују, јер се жељи кроз њих видети права психа и карактер њихов. У тим моментима, када се свест постепено гаси, када животни дах излази и нестаје, остаје оно што је најинтимније у човеку, а то је морал. Кроз њега се види права слика те личности и она даје дефинитиван опис, као неки рефлекс, целом животу и стварању дотичног уметника.

Познато је, да је Змај проводио своје последње дане у Каменици. То место је ради његовог дома и постало познато, па је и тај крај Фрушке горе почео да привлачи наше уметнике. Тако, тамо су одлазили често на летовање Сима Матавуљ, Гига Гершић, Миле Павловић, Лаза Костић и др. а то све у жељи да буду што ближе Змају. Стога, када је дошао познати дан 3 јуна 1904 године, када је Змај издахнуо, око његовог одра су били окупљени скоро сви његови ближи пријатељи, мада се тај догађај није очекивао.

У малој приземној кући, са изгледом на Дунав, умирао је тог дана велики песник. Крај његове

постеле бдила је као нежна сестра књижевница Милена Миладиновић. Дан је био сунчан и ведар, а са Фрушке горе је дувао хладан ветар. У згради преко пута окупили су се били сви његови пријатељи, који су тада боравили у Каменици: Жарко Миладиновић, Јован Радивојевић-Вачић, Лаза Костић, Михаило Полит-Десанчић, Јаша Томић, Љуба Стојановић, Сима Матавуљ, Ђорђе Красојевић, Славко Милетић и Миле Павловић. Овај последњи је, као и Милан Савић, Милан Шевић и Васо Стајић, описао донекле ове последње Змајеве часове. Могао је бити петнаест минута до два после подне, када је у њихову собу ушла Милена Миладиновићка:

„Брзо, брзо, чика-Јови је мало час позлио!“

Сви су одмах прешли у зграду са лица, где је Змај лежао заваљен на леђима, затворених очима. Био је сугестиван и велики у борби за живот. Остављао је утисак борца, који је још свестан задатка, али није у стању да га испуни, па држи спуштен мач и чека стојички да га смрт покоси.

Неколицина њих је пришла одмах постели и послушала дисање. Један од присутних (др Милетић) мерио је пулс. Када је измерио, пустио је руку и прошаптао:

„Деведесет и шест...“

Миле Павловић се окренуо и запита тихо:

„Хотели преживети данашњу ноћ...“

„Не зна се, све је у Божијој руци!“

Овакво стање неме борбе трајало је један сат. Тада је одједаред наишла грозница и лекар је, посматрајући болесника, који је смаксавао у зноју, приметио:

„Не допада ми се...“

На чело прослављеног песника ставили су облог са ледом, али је било касно. Тачно у четири часа и тридесет минута, наступила је криза. Змај је отворио очи и желео нешто да каже:

„Знаш...“, али убрзо ућута.

Милена Миладиновић му брзо приђе и упита:

„Имате ли нешто да нам саопштите? Хтели сте да нам кажете?“

„Не могу, врло ми је рђаво...“

Затим је почео да помиње неке своје покојнике, као да се поздравља са њима. У један мах отворио је очи, и скоро природним гласом, адрва човека, изненада нас је упитао:

„Јесте ли припалили кандило?“

После овог напора склопио је очи и изгледало је као да спава. Тек по дисању и узгредним покретима видело се да још живи

и да је свестан. Вероватно заврани овим, пријатељи су га напустили, па опет прешли у другу зграду. Тамо је Јаша Томић, свестан да су Змајеви часови одбројани, прочитао свима присутнима, песникову последњу опоруку. Миле Павловић прича у листу „Политика“ из тога времена:

„Застао је код оног места где је стајало:

— Све моје књиге из дечије књижевности да чува дечије друштво „Змај“ као и „Невену“ редакцијону библиотеку. — Као и код оног места: „Нипшто зидану гробницу, него дрвен сандук и овакав крст...“ Познато је да је Змај био и одличан цртач, па је на крају свог тестаментација нацртао тај крст у виду троугла на усправној дасци, а на доњој страни троугла, која је секла под углом од деведесет степени усправну даску, написао је обичним словима „ЧИКА ЗМАЈ ЈОВА“.

Наскоро после овог, када су се пријатељи у малим групама разишли по песниковој башти, разгледајући цвеће које је он толико волео и неговао својом руком, изашао је лекар из Змајеве собе и саопштио:

„Умро је чика-Јова, наш највећи песник!“

Било је нешто после пола пет. Кроз ваздух се заорио женски врисак окупљених жена, неке су час попадале и на колена, а мушкарци су са сузама у очима пошли ка одру да се помоле за душу великог покојника.

В. М. А.

ХЕГЕЛ, ШОПЕНХАУЕР, ХАРТМАН

Др. Бранислав Петронијевић: Хегел — Шопенхауер — Хартман. Изд. Југословенског Београда 1944. Стр. 232.

Поред осталих једна од заслуга је др Бранислава Петронијевића, да је, неискрпним студијама, код Срба популарисао савремене немачке филозофе.

„У овој књизи, како писац каже, спојене су уједно студије о Хегелу, Шопенхауеру и Хартману. Тај спој претставља природну целину, пошто је Шопенхауерова доктрина о вољи као ствари по себи анти-теза Хегеловој тези о идеји као логичкој мрежи целокупне стварности, док учене Хартманово о једној светској супстанцији са вољом и идејом као атрибутима претставља синтезу Хегела и Шопенхауера.“

Др Петронијевић ради већ 50 година на такозваној чистој филозофији и

много своје радове публиковао је и на нашем и на страним језицима. Ретко је проблема да у њему није дао своје тумачење, има своје оригиналне теорије и доктрине. Теорију знања, Логик, Психологију, Историју филозофије, тако да спада у ред ретких филозофа — систематичара, необично плодних, оригиналних, па према томе увек изложених како похвалама тако и критикама.

Ова најновија књига др Петронијевића, уствари је треће, поправљено и проширено издање са следећим садржајем: Предговор трећем издању, Хегел, I Хегелов живот и списи, II Хегелова филозофија, А. Увод у систем и дијалектичка метода, В. Феноменологија/духа, С. Логика, Д. Филозофија природе, Е. Филозофија духа уопште, Ф. Филозофија субјективног духа, Г. Филозофија

објективног духа, Н. Филозофија историје, Ј. Филозофија апсолутног духа, III Критички поглед на Хегелову филозофију, Артур Шопенхауер I Живот и дела Шопенхауерова, II филозофија Шопенхауерова, III Етика Шопенхауерова, Едуард Хартман I Хартманов живот и списи, II Хартманова филозофија, III Критичке примедбе на Хартманову филозофију.

Иако проблеми изложени у овој књизи спадају у најсложеније, књига је ипак писана приступачним језиком, те може као филозофска лектира послужити и онима који немају стручно филозофско образовање, али имају вољу да с пажњом прате развој филозофске мисли, за коју др Петронијевић и у дубокој старости, и у овим данима, не престаје да ради, пише, објављује.

СРПСКИ ДОБРОВОЛАЦ

КРАЉЕВ РОЂЕНДАН

Ово је четврти рођендан нашег Краља, који Он дочекује у туђини.

У вихорима орканске смене епоха, у огњу и крви циновских револуција, у данима неизрецивих патњи и страдања, Краљ и народ су раздвојени. Заробљени су и Он и његов народ. Спутани у замасима и одлукама. Упућени само на себе, на своју судбину, свој удес и на свој страдални и патнички пут.

По четврти пут о рођендану свога Краља, који је љубав и нада народа, ова се земља скрушено и пригушено стапа у дугу, топлу и потресну молитву Богу, да му сачува и поврати — Краља.

да милошћу својом отклони од њега оштрице опасности;

да му да снагу отпора против притиска сила зла, које наваљују на Њега и на свето, светло и богато наслеђе његових Краљевских предака;

да се одхрва притиску оних, који народ и земљу његову мрзе, сатиру, заливају крвљу и богате гробовима;

да да замах и снагу мишици Његовој, да скрши и растера хорде обесних, крволочних и дивљих србоистребицеља, који пустоше патничку српску земљу.

По четврти пут ових страдалних година рата очи и срца овога народа упућена су небу. Јер патње су велике, страдања тешка, небо над нама суморно и пуно буре. Зраци зоре, који се пробијају кроз суморну збиљу наших дана, једино су што нас теши и ослобођава. Иза зоре доћи ће радост сунца, а са њом и Он, наш Краљ, љубав и нада ове мученичке, раскомадане, крвљу пренатољене страдалне српске земље.

Не могу ни душа српске земље, ни душа српског човека без Краља.

Краљ је симбол и застава ове земље;

Краљ је брижник и домаћин наше часне српске заједнице;

Краљ је видљиво оличење велике идеје српског државотворства;

Краљ је прочелник српског националног отпора;

Краљ је со и снага ове земље, оличење њених врлина и снаге;

Краљ је светиња ове земље, која је у свестима и срцима свих правих српских људи увек високо уздигнута...

Краљ је идеја која потстиче на борбу, надахњује снагом, буди и повезује оне прикривене, спутаване и пригушиване стихиске моћи и силе ове земље, које стварају епоху и ломе царства. За Њега је нераскидљиво везано срца народа.

И о овоме тужном рођендану нашег Краља, који је далеко од нас ми му желимо срећу и мир, радост и напредак и што бржи повратак своје народу који цезне за њим.

Српски добровољци у борби против комуниста

ЧУВАЈТЕ СЕ ТЕЗЕ ПСИХОЗЕ ГОМИЛЕ

У науци је познато да кад једну масу људи захвати какав страх или одушевљење, да маса прелази у стање гомиле у којој су људи скоро духовно болесници који при мају сваку сензационалну вест и подлежу сваком утицају. Исти људи и жене, који су до јуче ишли мирно својим послом и разложно и критички примали разне вести без узбуђивања, наједанпут су постали унезверени, само чекају вести које ће појачати или умањити њихов страх, и сами постају творци најневероватнијих претпоставки које се претварају у сигурна обавештења, добивена на овоме или ономе „сигурном“ месту, што све још више поја-

чава болесну психозу гомиле.

Они, који за ову појаву не знају, уплаше се и помисле да све те вести и да сав тај страх одговара некој стварној опасности, па подлежу и сами томе утицају. Они пак, који ову појаву психозе гомиле знају, могу већ хладнокрвније да мисле и да се бране од овог духовног терора.

Није само страх основ за психозу гомиле. Ма каква мисао, кад је сви људи у једној околини приме, добија снагу дејствовања на духове такву да је врло тешко одупрети јој се. Најобичнија лаж постаје стварност којој подлеже често пута и сам творац лажи.

У социологији наводи се један згодан пример за дејство ове психозе.

Један морнар, Француз из Марсеља, који је после дужег путовања дошао у Марсељ, пошао је са брода кући негде у предграђе вароши. Путем сеги се морнар да се са својим земљацима нашао, па на питање, шта има ново, понови у неколико крчми да је једна огромна риба заглавила пристаниште у Марсељу тако да ниједна лађа не може напоље да исплови. Морнар је свраћао успут у крчме а вест је ишла испред њега тако да кад се приближио кући већ је сусретао људе и жене који су ишли на пристаниште да виде рибу. Кад је дошао кући, наш морнар затекне на вратима мајку и сестру са шеширима на глави спремне да и оне иду на пристаниште. Морнар их пусти да оду, задовољан што му је шала упалила, али кад остане сам у соби па кад кроз прозор виде како народ иде у маси на пристаниште он помисли: „Ама, ја се нашао, али чим оволики народ иде ту мора нешто да буде“, па оде и он.

Дакле, морнар није могао да одоли психози гомиле која га је захватила тако да је поверовао чак и у своју сопствену лаж.

Ми данас живимо баш у времену овакве психозе, која се још може и да појача. Храбри и сталожени људи умањују а кукавице и паничари увећавају ову психозу. Против ње се међутим ваља борити јер она ништа добро собом не доноси. Баш напротив, у колико су времена озбиљнија, у толико је потребнија хладнокрвност и присебност.

Свако отступање од овога правила само увећава незгоде.

В. В.

НАЦИОНАЛНА РЕВОЛУЦИЈА

Борба коју данас широм целог Српства воде националисти против комунистичких банди, није ни празна ни узалудна. Муке, патње, крв и живот не дају се без циља. Само узвишена идеја и велики замах могли су бити руководници Србима — борцима у овим тешким данима и створити онолико одушевљење које граничи са драговољним жртвовањем. Такво одушевљење и жртвовање изазвано је домаћинским чувањем освештаних, вековних народних вредности и вером у лепшу, правичнију и чистију будућност.

Није никакво чудо што националисти — носиоци данашње борбе за бољи живот не наилазе свуда на добар пријем. Није свакоме рачун да дође боље, савршеније и правичније. Неки су се уживали у жабокречини и не трпе бистру реку да прочисти њихову бару; другима је било добро и јуче и данас па очекују сутрашњицу такву и не виде по-

требу промене на боље и за друге. Ако погледате ко се налази на бранику Српства, сигурно је да тамо нећете наћи ни велике богаташе, ни старе политикаше, а да не говоримо о аферашима и корупционашима. Рад свију њих довео је наш народ до ове националне трагедије. То се данас јасно зна. То знају и они, и ако нису поправили, него су првога дана нашег слома заузели неутралан став, користећи се свакодневним жртвама и крвљу оних других као што су се некада користили њиховим знојем.

И ако данашњи борци „загочници мријет“ навикнути“, нису криви за наш овакав зао удес, они су се нашли да једини станау на стражу и супротставе свакој навали против Српства. Скромни су то људи, без богатства и положаја, јер је то особина Јунака. Ако погледате ону борбену националну војску Црне Горе и Старога Раса, видећете да су то сиромаси по свему осим здравог

националног гледања: јуначког срца и витешког поноса. То су мученици и страдалници; но богаташи духовни. Они су данас све своје изгубили чувајући свој рз и образ и залажући се за спас нације.

Ови људи су највећи деманти оног другог табора — комунистичког са заглашеним паролама о тражењу права за малог човека. Сиротиња или како је они зову пролетаријат је одмах осетила њихове паклене планове. Јеврејски милијардери, носиоци комунизма нису могли бити и заштитници пролетаријата, нити га одушевити на свој пут. Отуда парадоксално је али стварно је, комунизам помаган данас од тих и бесних — од богаташких синова и буржујско-демократске велике господе.

Национални борци су носиоци револуције — националне револуције. Није довољно сузбити и

уништити Јеврејско - комунистичку господу, него и све оно и што не ваља, а што се ухватило као чађ на наш национални организам, чије ми последице данас подносимо као највећу трагедију коју је један народ могао поднети.

Национални борци имају право и по Божјој и по људској правди да сутра буду носиоци и коначи своје среће, односно среће целог свога народа. Каква ће бити њихова Отаџбина, какав ће у њој дух владати зависиће само од њих, од оних што по нашим планинама и горама својом крвљу и херојским напорима штите свету српску груду, да је не опогани српски злотвор. То право им неће моћи нико ускратити, а најмање не они што данас седе скрштених руку.

В. В.